

Mark- och miljödomstolen

kn.remissvar@regeringskansliet.se

kn.mn@regeringskansliet.se

Remiss av promemorian Hantering av kvalitetskrav för uran i ytvatten

KN2025/01829

Växjö tingsrätt, mark- och miljödomstolen, har av regeringen givits möjlighet att yttra sig över rubricerad promemoria.

Inledningsvis ställer sig mark- och miljödomstolen, när effektiva förutsättningar för tillämpning finns, positiv till den i promemorian föreslagna bestämmelsen. Domstolen anser emellertid att förslaget i dagsläget inte löser problematiken på det sätt som eftersträvas.

Domstolen noterar att det saknas tillgängliga, validerade och vetenskapligt granskade biotillgänglighetsmodeller för uran. Det saknas vidare underlag för modellering och fastställda bedömningsgrunder för att kunna avgöra vilka halter av biotillgängligt uran som kan accepteras i vattenmiljön. Denna problematik hanteras inte i promemorian. Nationell expertmyndighet, Havs- och vattenmyndigheten, bör vara den myndighet som ska bedöma biotillgänglighetsmodeller när sådana finns tillgängliga och fastställa bedömningsgrunder.

I promemorian har det anförts att föreslagna ändringar föreslås träda i kraft 9 januari 2026. Med hänvisning till vad som anförs ovan anser mark- och miljödomstolen att mer tid behövs för att förutsättningarna för en ändamålsenlig tillämpning ska finnas innan bestämmelsen träder i kraft. Träder förslaget i kraft den 9 januari 2026 överlämnas hanteringen av osäkerheter och risker med bristfälligt underlag till prövningen i det enskilda fallet. Detta riskerar att innebära att prövningen blir ekonomiskt betungande och tidskrävande, för både mark- och miljödomstolar, remissmyndigheter och för enskilda verksamhetsutövare.

Mark- och miljödomstolen vill också påminna om de krav EU-rätten ställer vid prövningar. Av EU-domstolens praxis avseende artikel 6.3 i art- och habitatdirektivet (rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och

växter) framgår att ett projekt får godkännas bara om den nationella myndigheten försäkrat sig om att det berörda området inte kommer att ta skada. Vid prövningen ska det finnas ett underlag som genom bästa möjliga vetenskapliga information identifierar de olika aspekterna av verksamheten. Med hjälp av underlaget ska det vara möjligt att försäkra sig om att verksamheten inte kommer att medföra skada på området. Detta innebär att det ur ett vetenskapligt perspektiv inte ska finnas några rimliga tvivel om att verksamheten inte kommer att kunna ha en skadlig inverkan på området. Om det råder osäkerhet om det berörda området kan komma att skadas ska ansökan om tillstånd avslås. (se EU-domstolens dom i mål nr C-127/02 "Waddenzee" p. 52-61).

I ljuset av EU-domstolens praxis och bristen på vetenskapligt godtagbart underlag är risken stor för att ansökningar kan komma att avslås.

Oavsett underlagets kvalitet kommer yttrande i stor utsträckning behöva inhämtas från de regionala vattenmyndigheterna med stöd av 22 kap. 13 § miljöbalken avseende status och ändring av miljökvalitetsnorm. Då biotillgänglighetsmodeller och bedömningsgrunder saknas innebär det med stor sannolikhet att prövningsprocessen blir utdragen och slutligen hamnar på regeringens bord. Sammantaget riskerar förslaget att i dagsläget leda till en ineffektiv prövning.

Mot denna bakgrund avstyrker mark- och miljödomstolen förslaget.

Lena Pettersson

Beslut om detta yttrande har fattats av chefsrådmannen Lena Pettersson. I handläggningen av remissen har rådmannen Ann Westerdahl, de tekniska råden Carl- Philip Jönsson och Katrin Sjöberg Herrlin samt beredningsjuristen Emma Karlsson deltagit.